

C-283/20. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2020. június 25.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Belgium)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. október 1.

Felperesek:

CO

ME

GC

és 42 további személy

Alperesek:

MJ

Európai Bizottság

Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ)

Az Európai Unió Tanácsa

EULEX KOSOVO

I. A jogvita tárgya és a releváns tények

- 1 Az EULEX KOSOVO missziót az Európai Unió koszovói jogállamiság-missziójáról (EULEX KOSOVO) szóló, 2008. február 4-i 2008/124/KKBP tanácsi együttes fellépés (HL 2008. L 42., 92. o.; a továbbiakban:

2008. évi együttes fellépés) hozta létre. E missziót eredetileg 28 hónapra hozták létre, azonban több alkalommal meghosszabbították.

- 2 Az EULEX KOSOVO misszió eredetileg nem rendelkezett jogi személyiséggel, és a misszióvezető útján járt el, aki a helyszínen vállalta a felelősséget a misszióért, utasításokat adott a teljes személyzetnek és egy, e célból a Bizottsággal aláírt szerződés rendelkezéseinek megfelelően felelt a költségvetés végrehajtásáért; ezenkívül feladata volt az is, hogy megkösse a szerződéseket a nemzetközi és helyi polgári személyzet tagjaival.
- 3 Az EULEX KOSOVO missziót az Európai Unió koszovói jogállamiság-missziójáról (EULEX KOSOVO) szóló 2008/124/KKBP együttes fellépés módosításáról szóló, 2014. június 12-i 2014/349/KKBP határozat (HL 2014. L 174., 42. o.; a továbbiakban: 2014/349 határozat) ruházta fel jogi személyiséggel és perképességgel.
- 4 MJ 2013. február 1-jétől 2014. október 14-ig misszióvezetői pozíciót töltött be, a többek között a közte és a Bizottság között 2013. február 1-jén és június 7-én létrejött szerződésekben meghatározott feltételek szerint.
- 5 A felpereseket az EULEX KOSOVO misszió foglalkoztatta – illetve egyes felperesek esetében jelenleg is foglalkoztatja – Koszovóban nemzetközi polgári személyzetként, egy vagy több hónapra (legfeljebb egy évre) kötött, határozott időre szóló munkaszerződések alapján, amelyeket egymást követően többször meghosszabbítottak.
- 6 Az az előtt kötött és meghosszabbított szerződéseket, hogy az EULEX KOSOVO misszió jogi személyiséggel rendelkezett volna, a misszióvezető kötötte és írta alá a saját nevében. Ezzel szemben a 2014. június 12. és 2014. október 14. között – vagyis egy olyan időszakban, amikor a misszió jogi személyiséggel rendelkezett – kötött és aláírt szerződések esetében MJ, az akkori misszióvezető a misszió teljes képviseleti jogosultságot biztosító megbízással rendelkező „képviselőjeként”, sőt e misszió szerveként járt el.
- 7 A felperesek szerint 2012-ben egyes feladatok besorolásának módosítása a feladataik leírásának módosításához és díjazásuk jelentős csökkenéséhez vezetett. Ezt a szerződések meghosszabbítása elmaradásának három „hulláma” követte, 2013. tavasz és nyár között, 2014. ősszel és 2016. ősszel.
- 8 A felperesek feladataik besorolásának módosítását (és munkafeltételeik ebből következő módosításait) és/vagy szerződésük meghosszabbításának elmaradását vitatják, éppúgy, mint a rájuk többek között a társadalombiztosítás terén vonatkozó „jogállást”.
- 9 A feladatok besorolásának módosítására és a szerződések meghosszabbítása elmaradásának első „hullámára” akkor került sor – mégpedig a saját nevében eljáró misszióvezető beavatkozása nyomán –, amikor az EULEX KOSOVO misszió még nem rendelkezett jogi személyiséggel.

- 10 A felperesek eredetileg csak a következő első négy alperes ellen indítottak keresetet:
- MJ mint a „*jogi személyiséggel nem rendelkező*” EULEX KOSOVO misszió vezetője és a szerződéseiket a saját nevében aláíró személy;
  - a Bizottság mint felhatalmazó hatóság, a misszióvezető hivatali felettese és a misszió költségvetésének végrehajtásáért felelős szerv;
  - az Európai Külügyi Szolgálat mint általában a polgári műveletek parancsnokságáért és konkrétan a 2008. évi együttes fellépés alapján hozott határozatokért felelős szerv;
  - a Tanács mint az MJ-t misszióvezetővé kinevező intézmény, amely felelősséggel tartozik az utóbbinak betudható aktusokért.
- 11 E négy alperes vitatta az eljáró bíróságnak a velük szemben előterjesztett kérelmek elbírálására vonatkozó joghatóságát és hatáskörének terjedelmét. MJ egyebekben vitatta az ellene irányuló kérelmek elfogadhatóságát arra hivatkozással, hogy abban az időszakban, amikor az EULEX KOSOVO misszió nem rendelkezett jogi személyiséggel, ő legfeljebb az Európai Unió megbízottjaként írhatta alá a felperesek munkaszerződését, és e minőségben a saját nevében nem vonható felelősségre; többek között a Cour du travail de Bruxelles (brüsszeli munkaügyi fellebbviteli bíróság, Belgium) (negyedik tanács) által 2017. december 12-én az EULEX KOSOVO misszió egy korábbi alkalmazottja és egy volt misszióvezető, valamint maga az – akkor még jogi személyiséggel nem rendelkező – misszió közötti ügyben hozott ítéletre hivatkozik.
- 12 Az uniós intézmények vitatták, hogy az EULEX KOSOVO misszió vezetői valaha is az Európai Unió megbízottjai lettek volna, mivel azelőtt, hogy a misszió saját jogi személyiséggel rendelkezett volna, kifejezetten jogosultak voltak a saját nevükben eljárni. Egyébiránt azt állították, hogy a misszióvezetők eredetileg „*e minőségben*”, vagyis az EULEX KOSOVO misszió megbízottjakénti minőségben jártak el, annak ellenére, hogy a misszió (még) nem rendelkezett jogi személyiséggel, ugyanúgy, mint egy *de facto* egyesület megbízottjai vagy egy szakszervezet képviselői.
- 13 MJ és az uniós intézmények arra hivatkozással is vitatták az ellenük irányuló kérelmek elfogadhatóságát, hogy mióta az EULEX KOSOVO missziót jogi személyiséggel és perképeséssel ruházták fel, a 2008. évi együttes fellépésbe a 2014/349 határozattal beiktatott 16. cikk új (5) bekezdésének megfelelően mind a jövőre nézve, mind a múlt tekintetében kizárólag a missziónak kell felelősséggel tartoznia a megbízatása végrehajtásából eredő követelésekért és kötelezettségeikért. E legutóbbi vitatást követően a felperesek kezdeményezték az EULEX KOSOVO misszió perbe vonását.

- 14 A kérdést előterjesztő bíróság 2018. június 1-jei ítéletével, amellyel ezenkívül a 2014. június 12-ével kezdődő időszak tekintetében elbocsátotta a perből a misszióvezetőt és az uniós intézményeket, elrendelte a jogvita újbóli megnyitását annak érdekében, hogy a felek elemezzék a misszióvezető 2014. június 12-ét megelőző időszakra vonatkozó „megbízatásának” fennállását.

II. A szóban forgó rendelkezések

- 15 A jelen ügyben kizárólag uniós rendelkezések alkalmazhatók, különösen a következők.

A 2008. évi közös fellépés (a 2014. június 12-i módosítást megelőzően)

8. cikk

„(1) A misszióvezető vállalja a felelősséget a misszióért, és gyakorolja az EULEX KOSOVO feletti helyszíni parancsnoklást és ellenőrzést.

[...]

(3) A misszió vezetője – a polgári műveleti parancsnok utasításait követve – az EULEX KOSOVO hatékony helyszíni tevékenysége érdekében utasításokat ad az EULEX KOSOVO teljes személyzetének, beleértve a brüsszeli támogató elemet is, koordinálja a műveleteket és ellátja a napi irányítást.

[...]

(5) A misszióvezető felel az EULEX KOSOVO költségvetésének végrehajtásáért. A misszióvezető e célból szerződést ír alá a Bizottsággal.”

9. cikk, (3) bekezdés

„Az EULEX KOSOVO – szükség esetén – szerződéses alapon nemzetközi és helyi személyzetet is toborozhat.”

10. cikk, (3) bekezdés

„A nemzetközi és helyi polgári személyzet alkalmazási feltételeit, valamint jogait és kötelezettségeit a misszióvezető és a személyzet tagja közötti szerződésben kell meghatározni.”

A KKBP operatív fellépések végrehajtása céljára a Bizottság által megbízott különleges tanácsadókról, valamint a nemzetközi szerződéses alkalmazottakról szóló, 2009. november 30-i bizottsági közlemény

- 16 E közlemény kimondja, hogy „a szerződésben rögzíteni kell, hogy a KKBP különleges tanácsadók a munkaszerződéseket a KKBP különleges tanácsadók által

felvett alkalmazottakra alkalmazandó szabályok alapján saját nevükben kötik meg”, hogy a KKBP különleges tanácsadó saját nevében munkaszerződést köt valamely személy nemzetközi alkalmazottként történő foglalkoztatása érdekében, és hogy „a valamely személynek a KKBP különleges tanácsadó nemzetközi alkalmazottjaként történő foglalkoztatására irányuló munkaszerződést a KKBP különleges tanácsadó írja alá”.

III. Potenciálisan releváns ítélezési gyakorlat

- 17 Az eljáró bíróság a Cour du travail de Bruxelles (brüsszeli munkaügyi fellebbviteli bíróság, Belgium) két ítéletére hivatkozik:
- egy 2017. december 12-i ítéletre, amellyel a Cour du travail de Bruxelles (brüsszeli munkaügyi fellebbviteli bíróság) megállapította, hogy az EULEX KOSOVO misszió szolgálatában a misszió jogi személyiséggel való felruházása előtt foglalkoztatott nemzetközi személyzet tagjának munkáltatója nem a misszióvezető, hanem az Európai Unió volt, amelynek a misszióvezető csupán a megbízottja;
  - egy 2019. január 8-i ítéletre, amellyel ugyanezen bíróság ugyanazon – más összetételben eljáró – tanácsa ugyanígy határozott egy másik „KKBP” misszió tekintetében, pontosítva, hogy a munkáltató „az Európai Unió, amelyet a Bizottság képvisel”.

IV. Az eljáró bíróság általi értékelés és a jogvita újbóli megnyitása

- 18 Az MJ és a Bizottság között 2013. február 1-jén és 2013. június 7-én létrejött szerződéseket illetően az eljáró bíróság a következőket állapítja meg:
- MJ saját nevében írta alá a Bizottsággal 2013. február 1-jén és 2013. június 7-én kötött szerződéseket, amelyek alapján a részére ténylegesen kiosztottak bizonyos költségvetéseket a misszió céljára, többek között a személyzet díjazásának fedezésére (a 2013. június 7-i szerződés 4. cikke), és egyébiránt vállalta, hogy e költségvetésért teljes felelősséget vállal, amely annak vállalásáig terjedt, hogy visszatérít a Bizottságnak minden, számára jogalap nélkül kifizetett vagy általa nem megfelelően felhasznált összeget (ugyanezen szerződés 9. cikke), és különleges biztosítást köt az erre vonatkozó pénzügyi felelősségének, valamint hogy feladatának teljesítése során saját magatartásával (*by himself*) a Bizottságnak vagy bármely harmadik félnek okozott minden kár fedezésére, azon feleket is ideértve, akikkel e keretek között szerződéseket kötne (ugyanezen szerződés 12.3. cikke);
  - a 2013. június 7-én kötött szerződés 11.1. cikke rögzíti továbbá, hogy a különleges tanácsadó a személyzetével a saját nevében köt munkaszerződéseket.

- 19 Az eljáró bíróság megjegyzi ezenkívül, hogy az MJ-vel 2014 júniusa előtt kötött munkaszerződések MJ-t kifejezetten nemcsak a saját nevében, hanem „munkáltatóként” is feltüntetik, és ugyanilyen kifejezetten hivatkoznak a 2013. június 7-i szerződés 11.1. cikkére, kimondva, hogy e szerződés lehetővé teszi MJ számára, hogy „különleges tanácsadói minőségében saját nevében munkaszerződéseket kössön” (a szerződések preambulumának II. pontja).
- 20 A 2014. június 12-t megelőző időszakot illetően az eljáró bíróság az alkalmazandó rendelkezésekre és szerződésekre tekintettel úgy ítélte meg, hogy a felperesek jogosan indítottak keresetet személyesen MJ ellen, és a Cour du travail de Bruxelles (brüsszeli munkaügyi fellebbviteli bíróság) 2017. december 12-i ítélete ellenére indokolt, hogy MJ az eljárásban továbbra is részt vegyen.
- 21 Az eljáró bíróság szerint ugyanis nem állítható – bármilyen pontosítás, fenntartás vagy kiegészítő elemzés nélkül még kevésbé sem –, hogy az EULEX KOSOVO misszió vezetője csupán „az Európai Unió megbízottja a misszió végrehajtása céljára”, amennyiben az EULEX KOSOVO misszió az adott időszakban nem rendelkezett saját jogi személyiséggel, és főként nem lehet úgy határozni, hogy a misszióvezető ellen indított kereset pusztán az alapon elfogadhatatlan, hogy „főszabály szerint a megbízottal szemben nem indítható kereset, csupán a megbízóval szemben”, különösen azért, mert számos olyan eset van, amikor a „megbízott” személyesen felelős a „megbízója” javára teljesített cselekményekért, és/vagy a megbízója helyett perbe vonható, még ha csak ilyen minőségben is. Ez a helyzet többek között:
- a megbízás nélküli ügyvitel esetében, vagyis pontosan akkor, amikor a megbízott saját nevében, a megbízója javára jár el. Ebben az esetben a szerződéses jogviszony főszabály szerint személyesen a megbízott és szerződéses partnere között jön létre anélkül, hogy a megbízó és ez utóbbi között vagy fordítva közvetlen keresetre lenne lehetőség,
  - vagy akár a *mandat ad agendum* esetében (amelyet meg kell különböztetni a *mandat ad litem*től, amelyet többek között egy nem egyénített csoport képviselője céljára vesznek igénybe), amelynek alapján a megbízott saját nevében, azonban a megbízója javára félként formálisan részt vehet valamely eljárásban, pusztán az ilyen minőségének megjelölésével.
- 22 Az eljáró bíróság úgy ítélte meg, hogy a feleknek részletesebben kell elemezniük a „megbízást”, amellyel MJ-t misszióvezetőként rendelkezett, és adott esetben e megbízás pontos természetét és az abból MJ számára eredő hatásokat, mielőtt véglegesen határozná arról, hogy MJ továbbra is részt vehet-e, illetve részt kell-e vennie az eljárásban, vagy a perből el kell bocsátani azon az alapon, hogy az adott időszakban teljes képviselői jogot biztosító megbízása keretében ténylegesen csak az (eljárásban szintén részt vevő valamely intézmény beavatkozásával eljáró) Európai Unió nevében és javára járt el. Az eljáró bíróság ezért elrendelte a jogvita újbóli megnyitását.

V. A felek álláspontja

- 23 A felperesek azt kérik, hogy az eljáró bíróság állapítsa meg az uniós intézmények ellen indított kereseteik elfogadhatóságát abban a részükben, amelyben azok egy misszióvezető minden aktusára/cselekményére/mulasztására vonatkoznak. Másodlagosan azt kérik, hogy az eljárást függeszék fel a T-602/15. RENV. sz. ügyben történő ítélethozatalig, harmadlagosan pedig kérik, hogy az eljáró bíróság állapítsa meg kereseteik elfogadhatóságát abban a részükben, amelyben azok MJ ellen irányulnak.
- 24 MJ kéri, hogy az eljáró bíróság a vele szemben előterjesztett kérelmeket nyilvánítsa elfogadhatatlannak. Véleménye szerint ugyanis a felperesek munkáltatója valamennyi érintett szerződés tekintetében az EULEX KOSOVO misszió.
- 25 Az uniós intézmények úgy ítélik meg, hogy ők nem a felperesek munkáltatói, és kérik, hogy az eljáró bíróság állapítsa meg a velük szemben a munkaszerződés jelentette kapcsolat alapján előterjesztett kérelmek elfogadhatatlanságát vagy legalábbis megalapozatlanságát.
- 26 A 2019. június 4-i tárgyaláson a felek egyetértettek abban, hogy a misszióvezető megbízatása fennállásának, az ilyen megbízatás jellegének és hatásainak kérdése előzetes döntéshozatal céljából az Európai Unió Bírósága elé terjesztendő kérdés tárgyát kell, hogy képezze, mivel az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak értelmezésére vonatkozik az EUMSZ 267. cikk értelmében. Az eljáró bíróság elfogadta ezt a javaslatot.

VI. Az előzetes döntéshozatalra utalás indoklása

- 27 Az Európai Unió Törvényszékének és Bíróságának a misszió céljára foglalkoztatott nemzetközi polgári személyzet tagjainak kezdeményezésre már kellett az EULEX KOSOVO missziót vagy ugyanilyen típusú más missziókat érintő különböző ügyeket elbírálnia.
- 28 Ugyanakkor még nem volt alkalmuk arra, hogy az e személyi állomány munkáltatójának azonosítására és/vagy képviselőre vonatkozó kérdéssel foglalkozzanak azon időszak tekintetében, amikor a misszió még nem rendelkezett jogi személyiséggel, még ha szerződéses alapon, a szerződéseket a saját nevében aláíró misszióvezető közbenjárásával már vehetett is fel alkalmazottakat és ténylegesen már foglalkoztattak is alkalmazottakat a misszió szolgálatában.
- 29 Ennek azonosítása a jelen ügyben elengedhetetlen az MJ-vel és az uniós intézményekkel szemben előterjesztett egyes kérelmek elfogadhatóságának és/vagy alapjának vizsgálatához, amennyiben a kérelmek a 2014. június 12-ét megelőző időszakra vonatkoznak.

VII. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 30 A fentiekben kifejtett elemekre figyelemmel az eljáró bíróság a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió koszovói jogállamiság-missziójáról (EULEX KOSOVO) szóló, 2008. február 4-i 2008/124/KKBP tanácsi együttes fellépés 2014. június 12-i 2014/349/KKBP tanácsi határozattal történt módosítását megelőző szövege – adott esetben minden más, esetlegesen releváns rendelkezéssel összefüggésben értelmezett – 8. cikkének (3) bekezdését és 10. cikkének (3) bekezdését, hogy az a misszióvezetőt saját nevében és saját javára az EULEX KOSOVO misszió szolgálatában a 2014. június 12-ét megelőző időszakban foglalkoztatott nemzetközi polgári személyzet munkáltatójakénti minőséggel ruházza fel, vagy pedig – figyelemmel különösen a 2008/124/KKBP együttes fellépés 2014. június 12-i módosítását megelőző szövege 8. cikkének (5) bekezdésére és 9. cikkének (3) bekezdésére – úgy, hogy azok munkáltatói minőséggel az Európai Uniót és/vagy az Európai Unió valamely intézményét ruházzák fel, például az Európai Bizottságot, az Európai Külügyi Szolgálatot, az Európai Unió Tanácsát vagy bármely más intézményt, amelynek javára a misszióvezető eddig az időpontig megbízás, hatáskör-átruházás vagy adott esetben meghatározandó bármely más képviselési forma alapján eljár?”